

Afscheid van één generatie kolen

Nog 2 maanden, en dan wordt de kolencentrale aan de Amsterdamse Hemweg uit bedrijf genomen. Het team van Vattenfall werkt hard aan de voorbereidingen voor het stilleggen en uiteindelijk ontmantelen van de centrale, en de herplaatsing van het personeel. Het merendeel van de betrokken medewerkers heeft binnen Vattenfall ander werk kunnen vinden. Dat gaat gepaard met gemengde emoties: van verdriet om het afscheid van collega's en teamspirit en de trots voor een uniek stuk techniek, tot hoop voor de toekomst en voor een fossielvrij leven voor de volgende generatie.

VATTENFALL

“We moeten het met z'n allen doen, en zorgen dat de sluiting van Hemweg-8 geen druppel op de gloeiende plaat wordt.”

Pieter Jan van Lokhorst (57)

- Teamleider van de wacht, in dienst sinds 1993.
- Als werktuigkundige in dienst gekomen van UNA tijdens de laatste fase van de bouw van Hemweg 8.

“Voor mij persoonlijk betekent de sluiting van Hemweg 8 het verdwijnen van een zeer interessante werkplek: een kolencentrale is veel complexer dan een gasgestookte centrale, waardoor je met een groter team werkt. Geen dag is hetzelfde. Het bedienen en draaiend houden van zo'n installatie gaat 24 uur per dag door – hierdoor werk je ook in de weekenden, tijdens feestdagen en in de nachten nauw met elkaar samen. Dat scheidt een heel bijzondere band: je kent elkaar door en door en moet op elkaar kunnen vertrouwen. Hemweg-8 is namelijk niet alleen een heel mooie installatie, maar ook één met hoge drukken, hoge temperaturen en draaiende delen.

Terugkijkend op de afgelopen jaren en de discussie over kolencentrales, was de negatieve publiciteit soms wel vervelend, zeker als je bedenkt dat je

dag in, dag uit bezig was om de installatie zo optimaal mogelijk te laten draaien en er alles aan deed om het maximale te halen uit de rookgasreiniging. Natuurlijk moet je kijken naar wat je zelf kan bijdragen aan een beter milieu en het beteugelen van de klimaatverandering. Maar dat er buiten Nederland bruinkolencentrales staan die hun rookgassen vrijwel ongereinigd de lucht in sturen helpt niet mee aan dat slechte gevoel. Kijk, ik begrijp heel goed waarom Hemweg-8 dicht gaat: we moeten met z'n allen zoeken naar oplossingen om minder CO₂ uit te stoten. De sluiting kan daaraan een steentje bijdragen, als we er maar wél voor zorgen dat dit het begin is van een effectief politiek beleid. We moeten het met z'n allen doen, en zorgen dat de sluiting van Hemweg-8 geen druppel op de gloeiende plaat wordt.”

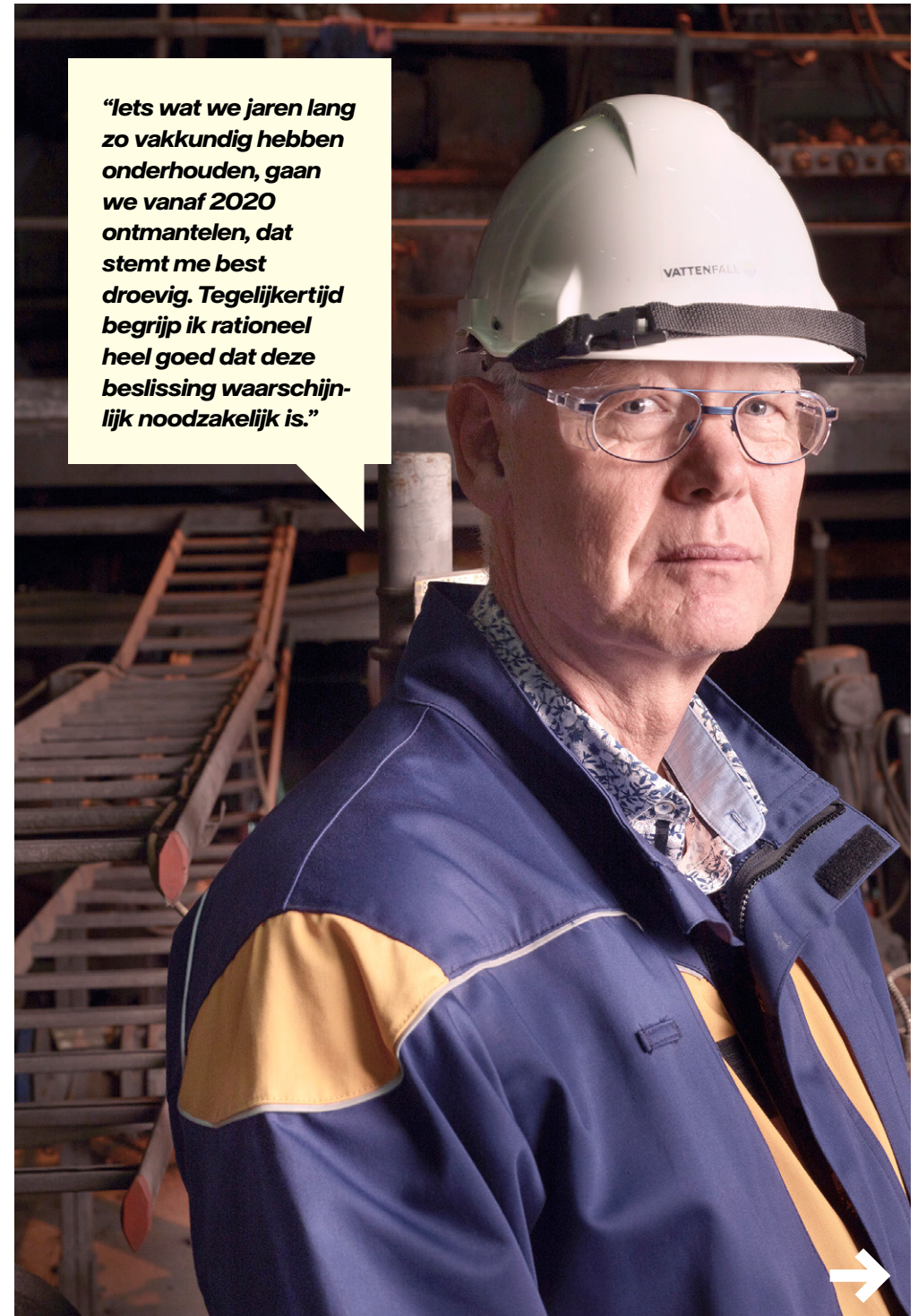
Ruud van der Star (61)

- Projectleider Ontmanteling Hemweg-8, in dienst sinds 1987
- Gestart bij PEGUS als werktuigkundige

“Ik ben sinds 1998 als project manager verantwoordelijk voor het in ‘tiptop’ conditie houden van de Hemweg-centrale, met goed en slim onderhoud om de beschikbaarheid en betrouwbaarheid op een zo hoog mogelijk niveau te krijgen. Het voelt wat wrang dat een eenheid van deze kwaliteit zal worden gesloopt. Iets wat we jaren lang zo vakkundig hebben onderhouden, gaan we vanaf 2020 ontmantelen, dat stemt me best droevig. En geldt voor meer van mijn collega's - er werken hier zoveel mensen met heel veel trots en vakkennis.

Dat de politiek zo lang onduidelijk is gebleven, dat vond ik lastig. Ik heb me ook best wel eens geërgerd aan die weifelende houding, aan de besluiteloosheid, maar tegelijkertijd begrijp ik rationeel heel goed dat deze beslissing waarschijnlijk noodzakelijk is om mijn kinderen en kleinkinderen - ik ben opa - een leefbare wereld te kunnen blijven bieden.”

“Iets wat we jaren lang zo vakkundig hebben onderhouden, gaan we vanaf 2020 ontmantelen, dat stemt me best droevig. Tegelijkertijd begrijp ik rationeel heel goed dat deze beslissing waarschijnlijk noodzakelijk is.”

“De energietransitie is onvermijdelijk. Wacht niet op anderen, ga hier zelf mee aan de slag!”

Aart van der Pal (53)

- Programma-manager Energietransitie Productielocaties, in dienst sinds 2019
- Opgeleid tot werktuigbouwkundig ingenieur, voormalig COO Energie Onderzoek Centrum Nederland (ECN)

“Ik ben niet rechtstreeks betrokken geweest bij het traject dat leidde tot de vervroegde sluiting, maar ben bij Vattenfall gestart nadat duidelijk werd dat de centrale eind dit jaar dicht gaat. Gezien de doelstellingen van de Nederlandse overheid op gebied van reductie van CO₂-emissie denk ik dat de sluiting een noodzakelijk besluit is, die ook past binnen de ambitie van Vattenfall om binnen één generatie fossielvrij leven mogelijk te maken. M'n beeld hierbij is dat Vattenfall zorgvuldig omgaat met de collega's die door de sluiting worden geraakt. Ik zie ook dat, ondanks de op handen zijnde sluiting, medewerkers erg trots zijn op de Hemweg-centrale. Zij doen hun uiterste best om de centrale efficiënt en veilig te laten functioneren. Hier heb ik veel respect voor.

Tegelijkertijd word ik ook enthousiast van de nieuwe kansen die de sluiting van de kolencentrale biedt voor de Hemweg-locatie, een omslagpunt naar fossielvrije energie. Als programma-manager ben ik, samen met een team, nauw betrokken bij de herontwikkeling van de Hemweg-locatie als toekomstige fossielvrije energie-locatie, met als doel een bijdrage te leveren aan de energietransitie in de regio Amsterdam, ook om deze te helpen versnellen. De energietransitie is onvermijdelijk. Mijn motto is: wacht niet op anderen, maar ga hier zelf mee aan de slag!”

Hans de Jong (50)

- Installatiemanager Hemweg-8, in dienst sinds 1993.
- Bij UNA begonnen als eerste monteur Elektro Meet & Regel. Werkzaam geweest in Diemen en Purmerend, sinds 2011 installatiemanager Hemweg-8.

“Naast dat ik verantwoordelijk ben voor de Hemweg-centrale als installatiemanager, maak ik ook deel uit van het project ‘Herontwikkeling Hemweg’. Dit project loopt in ieder geval tot oktober met een mogelijke verlenging naar april 2020. Daarnaast ben ik betrokken bij de voorbereidingen op de ontmanteling van Hemweg-8.

De beslissing om Hemweg-8 per 1 januari 2020 te sluiten kwam voor mij onverwacht. De sluiting zat er natuurlijk al geruime tijd aan te komen, maar in 2018 dachten we nog 5 jaar te hebben, tot nog eind 2024. Het is goed dat er nu een einde is gekomen aan de onzekerheid, maar deze beslissing is natuurlijk genomen om invulling te geven aan de Urgenda-uitspraak. Of de eerdere sluiting van Hemweg-8 ook daadwerkelijk leidt tot een daling van de CO₂ uitstoot in Europa is voor mij nog maar de vraag, ik hoop van harte van wel.”

“De sluiting zat er natuurlijk al geruime tijd aan te komen, maar in 2018 dachten we nog 5 jaar te hebben. Het is goed dat er nu een einde is gekomen aan de onzekerheid.”

“Duidelijkheid over de sluiting van Hemweg-8 geeft in bepaalde zin rust, maar tegelijkertijd blijft Hemweg-centrale een stuk fascinerende techniek waar ik met trots op terugkijk.”

Willem van der Valk (53)

- Manager Technical Training Centre, in dienst sinds 2001
- Na 17 jaar in procestechniek Koninklijke Hoogovens bij UNA in dienst gekomen als werktuigkundige op Hemweg-8, inmiddels 8 jaar verantwoordelijk voor de technische bedrijfsopleidingen.

“Een groot deel van mijn carrière bij Vattenfall en haar voorgangers ben ik bezig geweest met de combinatie van techniek en onderwijs, in verschillende functies. Er is een groeiende vraag naar jong technisch personeel binnen de energie-sector, en kennisoverdracht in onze sector is van groot belang. Ons trainingscentrum zit nu nog op Hemweg, maar zal verhuizen naar Diemen. Wij leiden onze eigen medewerkers op, en dat zijn de laatste jaren in toenemende mate collega's bij Stadswarmte en Wind.

Wij zien elke dag de energietransitie in de praktijk, daar hoort de sluiting van Hemweg-8 ook bij. Dat is onlosmakelijk verbonden met emotie: de afgelopen vier jaar heeft veel onzekerheden gekend. Het is goed dat hier vanuit ons eigen management wel altijd helder over is gecommuniceerd. Ergens hoopten we steeds dat het niet zo zou zijn, maar duidelijkheid over de sluiting van Hemweg-8 geeft in bepaalde zin toch ook rust. En ik begrijp het ook wel, maar tegelijkertijd blijft de Hemweg-centrale een stuk fascinerende techniek waar ik met trots op terugkijk.”

Miranda Persijn (47)

- Teamleider Onderhoud Meet & Regel, in dienst sinds 1996
- Naast rollen op de Hemweg en in Purmerend ook 5 jaar ervaring bij Dispatch en Trading bij Reliant.

“De sluiting raakt mij persoonlijk, omdat ik op deze locatie praktisch ben opgegroeid: ik kwam hier binnen als schoolverlater. Hemweg, met z'n Amsterdamse mentaliteit en cultuur, is mijn 'home away from home'. Het voelt voor mij een beetje als afscheid nemen van familie en oude vrienden. Ik kan buitenstaanders heel slecht uitleggen hoe een stuk staal je persoonlijk kan raken, maar net als thuis raak je ook hier gewend aan de piepjes en kraakjes die erbij horen als de eenheid draait, en weet je dat afwijkende geluiden een trigger kunnen zijn voor actie. Daarnaast staat hier een heel sterk onderhoudsteam dat met elkaar alles voor elkaar kan en wil krijgen: de onderhoudsmensen zijn tot op de dag van vandaag nog net zo betrokken bij 'hun' eenheid als 10 jaar geleden en dat vind ik wel een compliment waard!

Vanaf 1 januari blijf ik Teamleider Onderhoud, maar nu vanuit Diemen, en worden de mensen uit mijn team verdeeld over Diemen en Velsen, waar de dynamiek toch weer anders is. Ik hoop dat iedereen z'n draai weer snel kan vinden.

Wat de politiek en meningen in de media betreft, heb ik veel naast me neer kunnen leggen. Er is de afgelopen jaren enorm veel geroepen, geschreven en gepubliceerd door zowel voor- als tegenstanders van het huidige Nederlandse beleid, maar uiteindelijk is dit de uitkomst. Dat Hemweg-8 dicht zou gaan, wisten we allemaal, maar het uiteindelijke besluit dat dit eind 2019 al gebeurt, heeft mij en velen binnen mijn team toch wat verrast.”

A close-up portrait of Miranda Persijn, a woman with long brown hair, looking slightly to the right. She is wearing a white top and a gold necklace. The background is blurred, showing what appears to be an industrial or office setting.

“Ik kan buitenstaanders heel slecht uitleggen hoe een stuk staal je persoonlijk kan raken, maar net als thuis raak je ook hier gewend aan de piepjes en kraakjes die erbij horen als de eenheid draait.”

“Afscheid nemen van mensen is altijd een emotioneel traject. Collega’s hebben vaak bewust hebben gekozen voor de techniek en dynamiek die een kolencentrale met zich meebrengt - die is uniek.”

Ruud Snelderwaard (60)

- Manager Productielocatie Amsterdam/Diemen, in dienst sinds 1978
- Begonnen bij Provinciaal Elektriciteitsbedrijf Noord-Holland (PEN), afdeling Chemie in Velsen, betrokken geweest bij bouw IJmond-gascentrale, oplevering warmtebuffer Diemen en ontmanteling warmtecentrale Almere.

“Afscheid nemen van mensen is altijd een emotioneel traject, je hebt een jarenlange relatie met collega’s die zich met hart en ziel hebben ingezet voor het bedrijf. Gelukkig kunnen we voor het overgrote deel van de collega’s een leuke, andere werkplek aanbieden. Neemt niet weg dat de collega’s die betrokken zijn bij de kolencentrale vaak bewust hebben gekozen voor de techniek en dynamiek die een kolencentrale met zich meebrengt - die is uniek. Samen hebben we de afgelopen periode nagedacht hoe we het beste kunnen omgaan met de nieuwe uitdagingen, en hebben we een nieuwe organisatie ontworpen. Daar gaan we in 2020 met goede moed mee aan de slag.

Afscheid van kolen als brandstof was al langere periode duidelijk, dit wordt ook door het overgrote deel van de collega’s op Hemweg wel begrepen. Wat het geheel erg moeilijk heeft gemaakt, was de

onzekerheid en de steeds weer verschuivende sluitingsdatum. Veel meningen en stellingen over de uitfasering van kolen, bijvoorbeeld in sociale media, zijn feitelijk onjuist. We hebben regelmatig mensen uitgenodigd om te komen kijken en de dialoog aan te gaan. Mensen gingen dan meestal weg met meer begrip, en de constatering dat de situatie toch wat anders lag dan gedacht. Het zou goed zijn als meer mensen zich beseffen dat er achter de techniek mensen schuil gaan die dit werk met trots hebben gedaan, daar mogen we met elkaar best wat meer respect voor opbrengen.

Een CO₂-vrije productie van energie is iets waar wij volop voor gaan en in geloven, het realiseren van dit ideaal gaat echter nog wel tijd, energie en investering kosten. Uiteindelijk wil iedereen het hele jaar door 24/7 elektriciteit en warmte voor een goede prijs, ook dát is voor ons een opdracht.”

Alexander van Ofwegen (48)

- Directeur Warmte & Productie Vattenfall Nederland, in dienst sinds 2001
- Eerder verantwoordelijk voor de Hemweg-8 als clustermanager.
- Sinds 2015 in de sluitingsdiscussie namens Vattenfall aanspreekpunt voor medewerkers, gemeente Amsterdam, provincie Noord-Holland, de Nederlandse en Zweedse overheid, politieke partijen, milieuorganisaties, media en de Amsterdams haven.

“Voor mij is duidelijk dat het gebruik van kolen uit gefaseerd moet worden, maar dan wel zorgvuldig, met goede zorg voor onze mensen en die in de verdere keten. Die goede zorg is mijn belangrijkste drijfveer geweest in al die jaren, om met veel energie en vasthoudendheid de opgelegde sluiting van de kolencentrale aan de Hemweg op een goede manier af te ronden.

We hebben ons als Vattenfall kwetsbaar opgesteld door al in 2015 aan te geven dat we openstonden voor een vervroegde sluiting, toen duidelijk werd dat de Urgenda-zaak om aanvullende maatregelen vroeg om de CO₂-uitstoot versneld te verlagen. Het heeft echter bijna 4 jaar geduurd voordat er echt duidelijkheid kwam en dat is een lange tijd van onzekerheid en dat heeft heel veel gevraagd van onze mensen.

Wij willen de Hemweg-centrale eind dit jaar zorgvuldig, veilig én met trots uit bedrijf te nemen. Samen met onze mensen zijn we een half jaar geleden een project gestart, om iedereen naar ander werk te begeleiden. Voor veel medewerkers is dat al gelukt; zij hebben een uitdagende baan na de sluiting, dat helpt natuurlijk om op een professionele en verantwoorde manier afscheid te nemen van deze centrale. Zo was er in september een familiedag, waar alle medewerkers hun familie konden laten zien waar ze al die jaren met zoveel liefde aan hebben gewerkt. Vergeet niet: voor onze mensen is de Hemweg-centrale een uiterst uitdagend stuk techniek dat vele jaren voor een betrouwbare elektriciteitsvoorziening heeft gezorgd voor de haven van Amsterdam, de metropoolregio Amsterdam en ver daar buiten!”

“We hebben ons als Vattenfall kwetsbaar opgesteld door al in 2015 aan te geven dat we openstonden voor een vervroegde sluiting, toen duidelijk werd dat de Urgenda-zaak om aanvullende maatregelen vroeg om de CO₂-uitstoot versneld te verlagen.”

Feiten Hemweg-8 centrale

Geschiedenis Hemweg in het kort

- Gemeentelijke Energiebedrijf (GEB) Amsterdam geeft opdracht voor de bouw van de eerste Hemweg-centrale. In 1948 wordt gestart met de bouw.
- In eerste instantie zijn het vier centrales op het terrein, maar er wordt rekening mee gehouden om dit uit te breiden naar acht stuks.
- De centrales één tot en met vier worden in 1952 in gebruik genomen. Deze draaien op kolen en stookolie.
- Het gebouw heeft dan een rij van acht schoorstenen van 80 meter hoog.
- In de jaren '60 worden twee nieuwe centrales bijgebouwd, Hemweg 5 en 6. Deze hebben als brandstof aardgas en stookolie. In 1996 worden ze gesloopt.
- De schoorsteen is in de jaren '60 met 150 meter het hoogste punt van Amsterdam.

- In 1979 gaat Hemweg 7 in bedrijf met als brandstof aardgas, en een voorgeschakelde gasturbine die in 1988 in bedrijf is genomen.
- In 1988 gaat de Hemweg over van GEB Amsterdam naar UNA.
- Hemweg 8 komt in 1994 in bedrijf en is een van de modernste kolengestookte centrales in Europa.
- In 1999 besluiten de aandeelhouders van UNA hun aandelen te verkopen aan het Amerikaanse Reliant Energy. Hiermee komt de centrale voor het eerst in particuliere handen.
- In 2003 neemt Nuon de centrales Hemweg 7 & 8 over van Reliant Energy.
- In 2012 bouwt Nuon een nieuwe gascentrale op het terrein, Hemweg 9. Deze vervangt de oude centrale Hemweg 7.
- In 2015 sloopt Nuon de Hemweg 7.

Ingezoomd op Hemweg-8

- Hemweg 8 gaat in 1994 in bedrijf en is één van de modernste kolengestookte centrales van Europa
- De netto productiecapaciteit is 630 megawatt, dit staat gelijk aan de elektriciteitsvoorziening van 750.000 huishoudens
- De centrale is geopend door prins Willem Alexander
- De schoorsteen van de centrale is 175 meter hoog
- Jaarlijks nestelt er een slechtvalken-paar in de nestkast van Hemweg 8
- De centrale verstoekt kolen, bij vollast ruim 60 kg per seconde.
- De steenkool wordt per zeeschip aangevoerd bij het ongeveer twee kilometer verder gelegen overslagbedrijf Amsterdam (OBA). Van OBA loopt een lange transportband die de kolen deponeert op het circulaire kolen opslagveld (capaciteit: 45.000 ton). Vanaf de opslag worden de kolen door een graafmachine op een transportband gestort, die de kolen met een capaciteit van 1000 ton per uur naar de molenbunkers vervoert.

- Nadat de kolen zijn vergruisd tot kolenstof, worden ze de stoomketel ingeblazen, waar ze als brandstof dienen voor een enorme vuurbal van 1200 à 1300 graden. Die hitte is nodig om hogedrukstoom te produceren. Dat gebeurt totdat er per seconde 550 kilo stroom van 540 tot 600 graden de turbine in wordt geperst onder een druk van 250 bar.
- De stoomketel bevat 36 low NOx-branders, die zowel voor kolen als aardgas kunnen worden gebruikt. In principe wordt er in de ketel steenkool gestookt. Het aardgas is voornamelijk nodig voor het opstarten van de installatie. Bij vollast (volledige belasting) is het kolenverbruik 62,5 kg/sec of 225 ton/uur: dat zijn tien flinke vrachtauto's vol.
- In 2006 is een DeNOx-installatie, achter het ketelhuis van Hemweg 8 gebouwd. Deze installatie haalt 85% van de stikstofoxiden uit de rookgassen, waardoor de uitstoot van stikstofoxide (NOx) beduidend afneemt.
- De DeNOx-installatie bestaat uit twee enorme kasten, ook wel katalysator-lagen genoemd. Na de eerste laag is de meeste NOx omgezet. De tweede laag maakt de rookgassen nog schoner. Mocht de activiteit afnemen, dan is het mogelijk nog een derde laag aan te brengen. Een vierde laag wordt alleen gebruikt als reserve bij onderhoud of storing.
- Door het afvangen van schadelijke stoffen en hergebruik van de verschillende restproducten die ontstaan bij het stoken van kolen is de uitstoot minder belastend voor het milieu. Deze restproducten zijn: bodemas, vliegias, gips en stikstofoxiden (NOx).

Medewerkers Hemweg 8

- Circa twee-derde van de medewerkers is ouder dan 45 jaar
- 50% van de medewerkers is langer dan 20 jaar in dienst
- 9 vrouwelijke medewerkers

Persvragen over Hemweg-8

Neem contact op met Vattenfall Mediarelaties op
088-098888 of **mediarelaties@vattenfall.com**

Ga naar: **www.vattenfall.com/nl**